Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

29 януари 2013 година*

„Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2002/584/ПВР — Европейска заповед за арест и процедури за предаване между държавите членки — Европейска заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване — Основания за отказ от изпълнение“

По дело C-396/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Curtea de Apel Constanța (Румъния) с акт от 18 май 2011 г., постъпил в Съда на 27 юли 2011 г., в рамките на производство по дело относно изпълнение на европейски заповеди за арест, издадени срещу

Ciprian Vasile Radu,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н K. Lenaerts, заместник-председател, г-н A. Tizzano, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н L. Bay Larsen, г-н A. Rosas, г-жа M. Berger и г-н E. Jarašiūnas, председатели на състави, г-н E. Juhász, г-н A. Ó Caoimh (докладчик), г-н J.-C. Bonichot, г-жа A. Prechal и г-н C. G. Fernlund, съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-н M. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 10 юли 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Radu, от C. Cojocaru и T. Chiuariu, avocats,

— за Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța, от г-жа E. C. Grecu, генерален прокурор,

— за румънското правителство, от г-жа R.-M. Giurescu, г-жа A. Voicu и г-н R. Radu, в качеството на представители,

— за чешкото правителство, от г-н M. Smolek и г-н J. Vláčil, в качеството на представители,

— за германското правителство, от г-жа J. Kemper и г-н T. Henze, в качеството на представители,

* Език на производството: румънски.

— за литовското правителство, от г-жа R. Mackevičienė и г-жа A. Svinkūnaitė, в качеството на представители,

— за австрийското правителство, от г-жа C. Pesendorfer, в качеството на представител,

— за полското правителство, от г-н M. Szpunar, в качеството на представител,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-жа C. Murrel, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от г-жа L. Bouyon, г-н W. Bogensberger и г-н H. Krämer, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 18 октомври 2012 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, стр. 24, наричано по-нататък „Рамково решение 2002/584“), във връзка с членове 6, 48 и 52 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), както и във връзка с членове 5 и 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“).

2 Запитването е отправено в рамките на процедура за изпълнение в Румъния на четири европейски заповеди за арест, издадени от германските органи срещу г-н Radu, румънски гражданин, с цел провеждане на наказателно преследване за деяния, съставляващи грабеж.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 1, 5—8, 10, 12 и 13 от Рамково решение 2002/584 гласят следното:

„(1) Съгласно заключенията на Европейския съвет от Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г., и по-специално точка 35 от тях, официалната процедура за екстрадиция следва да бъде отменена в държавите членки по отношение на осъдени лица, които се укриват от правосъдието, а процедурите по екстрадиция трябва да бъдат ускорени спрямо лица, които са заподозрени в извършване на престъпление.

[…]

(5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното

забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

(6) Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайъгълния камък“ на съдебното сътрудничество.

(7) Тъй като заместването на системата на многостранна екстрадиция, приета с Конвенцията за екстрадиция от 13 декември 1957 г., не може да се постигне напълно от държавите членки чрез едностранни действия, а поради своя мащаб и въздействие може да се постигне само в рамките на Съюза Съветът следва да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 2 [ЕС] и член 5 [ЕО]. […]

(8) Решенията за привеждане в изпълнение на заповедите за арест трябва да бъдат предмет на достатъчен контрол, което означава, че съдебният орган на държавата членка, в която издирваното лице е задържано, следва да вземе решение за неговото предаване.

[…]

(10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на [доверие] между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване на един от принципите на държавите членки, посочени в член 6, параграф 1 [ЕС], определени от Съвета съгласно член 7, параграф 1 [ЕС] с посочените в член 7, параграф 2 от него последици.

[…]

(12) Настоящото рамково решение спазва основните права и се съобразява с принципите, признати в член 6 [ЕС] и отразени в [Хартата], и по-специално глава VI от нея. Никоя разпоредба от настоящото рамково решение не може да се тълкува като забраняваща отказа да се предаде лице, за което е издадена заповед за арест, когато са налице почиващи на обективни елементи основания да се счита, че въпросната заповед е издадена с цел преследване или наказване на лице поради неговия пол, раса, религия, етническа принадлежност, националност, език, политически убеждения или сексуална ориентация, или че неговото положение [може да бъде засегнато поради] някое от тези основания.

Настоящото рамково решение не е пречка държава членка да приложи своите конституционни норми, свързани със справедливия процес, свободата на сдружаване, свободата на печата и свободата на словото в други медии.

(13) Никое лице не може да бъде предавано, експулсирано или екстрадирано, когато съществува сериозна опасност то да бъде подложено на смъртно наказание, изтезание или на друго нечовешко или унизително [отнасяне или] наказание“.

4 Член 1 от това рамково решение дава следните определения за европейска заповед за арест и за задължението за изпълнението ѝ:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване на друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принцип[а] на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ЕС]“.

5 Съгласно член 3 от посоченото рамково решение, озаглавен „Случаи, при които не се допуска изпълнение на европейска заповед за арест“:

„Съдебният орган на държава членка по привеждане на решенията в изпълнение (по-долу „изпълняващ съдебен орган“) отказва да изпълни европейска заповед за арест в следните случаи:

[…]

2) когато изпълняващият съдебен орган е уведомен, че издирваното лице [има влязла в сила присъда в] държава членка за същите деяния [и ако присъдата е осъдителна, че] наказанието е изтърпяно, изтърпява се към момента или [вече не подлежи на изпълнение съгласно правото на държавата членка, в която е постановена присъдата];

[…]“.

6 Според член 4 от същото рамково решение, озаглавен „Случаи, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано“:

„Изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест:

[…]

2) когато срещу лицето, което е обект на европейска заповед за арест, е възбудено наказателно преследване в изпълняващата държава членка за същото деяние, за което е издаден[а европейската заповед за арест];

[…]

5) когато изпълняващият съдебен орган е уведомен, че издирваното лице е осъдено [с влязла в сила присъда] от трета страна за същите деяния [и ако присъдата е осъдителна, че] наказанието е изтърпяно, изтърпява се към момента или [вече не подлежи на изпълнение съгласно правото на страната, в която е постановена присъдата];

[…]“.

7 Член 4а от Рамково решение 2002/584, озаглавен „Решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който лицето не се е явило лично“, допуска при определени условия изпълняващият съдебен орган да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението.

8 Член 5 от това рамково решение се отнася до гаранциите, предоставени от издаващата държава членка в особени случаи.

9 Член 8 от посоченото рамково решение се отнася до съдържанието и формата на европейската заповед за арест. Съгласно параграф 1, букви г)—е) от тази разпоредба, се изисква следната информация:

„г) характера и правната квалификация на престъплението, особено във връзка с член 2;

д) описание на обстоятелствата, при които е извършено престъплението, включително времето, мястото и степента на участие на издирваното лице в престъплението.

е) наложеното наказание, ако има влязла в сила присъда, или предвидените наказания за престъплението съгласно законодателството на издаващата държава членка“.

10 Член 11, параграф 1 от същото рамково решение, озаглавен „Права на издирваното лице“, гласи:

„Когато издирваното лице е задържано, изпълняващият съдебен орган съгласно собственото си законодателство трябва да уведоми това лице за европейската заповед за арест, нейното съдържание и възможността [то да даде съгласие за] предаване на издаващия съдебен орган“.

11 Член 13, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2002/584, озаглавен „Съгласие за предаване“, предвижда:

„1. В случаите когато задържаното лице даде съгласие за предаване, то[ва съгласие и евентуално изричен] отказ [от правото на] посоченото в член 27, параграф 2 „специално правило“ [се дават] пред изпълняващия съдебен орган в съответствие с националното право на [изпълняващата] държава членка.

2. Всяка държава членка следва да предприеме необходимите мерки с оглед обезпечаване, че съгласието, както и отказът, когато има такъв, съгласно параграф 1, са изразени по начин, който показва, че въпросното лице ги е направило доброволно и при пълно съзнаване на свързаните с тях последици. За тази цел то има право на защитник“.

12 Член 14 от това рамково решение, озаглавен „Изслушване на лицето“, предвижда, че когато задържаното лице не даде съгласие за предаване съгласно член 13, то трябва да бъде изслушано от изпълняващия съдебен орган в съответствие с правото на изпълняващата държава членка.

13 Озаглавеният „Решение за предаване“ член 15, параграфи 2 и 3 от посоченото рамково решение уточнява:

„2. Ако изпълняващият съдебен орган счете, че предоставената от издаващата държава членка информация е недостатъчна, за да вземе решение за предаване, той следва да поиска незабавно да му бъде предоставена необходимата допълнителна информация, особено що се отнася до членове 3—5 и член 8 и може да определи срок за получаването ѝ, отчитайки необходимостта от спазването на посочените в член 17 срокове.

3. Издаващият съдебен орган може по всяко време да изпраща необходима допълнителна информация на изпълняващия съдебен орган“.

14 Член 19, параграфи 1 и 2 от същото рамково решение, озаглавен „Изслушване на лицето в процеса на взимане на решение“, предвижда:

„1. Издирваното лице трябва да бъде изслушано от съдебен орган в присъствието на лице, определено съгласно законодателството на държавата членка, отправила искане за предаване.

2. Издирваното лице следва да бъде изслушано в съответствие с правото на изпълняващата държава членка и при условията, определени по взаимно съгласие между издаващия и изпълняващия съдебен орган“.

Румънското право

15 Закон № 302/2004 относно международното съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси (Legea № 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, Monitorul Oficial al României, част I, №°377 от 31 май 2011 г., наричан по-нататък „Закон № 302/2004“) съдържа дял III „Разпоредби относно сътрудничеството с държавите — членки на Европейския съюз, съгласно [рамковото решение]“, чиято глава III, озаглавена „Изпълнение на европейска заповед за арест от румънските органи“, включва следната разпоредба:

„Член 98 —

Основания за отказ от изпълнение

(2) Румънският изпълняващ съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест в следните случаи:

[…]

b) когато срещу лицето, което е обект на европейска заповед за арест, е възбудено наказателно преследване в Румъния за същото деяние, за което е издадена европейската заповед за арест“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

16 На 25 май и 3 юни 2009 г. Curtea de Apel Constanța (Апелативен съд на Констанца) (Румъния) в качеството си на изпълняващ съдебен орган е сезиран с искания от германските съдебни органи относно предаването на г-н Radu, издирвано лице в рамките на четири европейски заповеди за арест, издадени с цел провеждане на наказателно преследване от прокуратурите на Мюнстер, на Кобург, на Билефелд и на Ферден (Германия), съответно на 14 март 2007 г., 16 март 2007 г., 8 август 2007 г. и 26 февруари 2008 г., за деяния, съответстващи на фактическия състав на престъплението грабеж по смисъла на член 211 от румънския наказателен кодекс. Г-н Radu не дава съгласие за предаването.

17 С решение от 5 юни 2009 г. Curtea de Apel Constanța постановява изпълнението на три от европейските заповеди за арест, а именно издадените от прокуратурите на Мюнстер, на Кобург и на Ферден. Обратно, запитващата юрисдикция отказва, съгласно член 98, параграф 2, буква b) от Закон №°302/2004, да изпълни европейската заповед за арест, издадена на 8 август 2007 г. от прокуратурата на Билефелд, с мотива че срещу г-н Radu се води наказателно производство в Румъния пред Tribunalul Bacău (окръжен съд, Бакъу) за същото деяние, за което е издадена

посочената заповед. Поради това тя отлага предаването на г-н Radu до приключване на производството по това дело пред румънските юрисдикции, като същевременно оставя в сила мярката за предварително задържане на г-н Radu за срок от тридесет дни.

18 С решение от 18 юни 2009 г. Înalta Curte de Casație și Justiție a României (Върховен касационен съд на Румъния) отменя горепосоченото решение и връща делото на Curtea de Apel de Constanța. Освен това касационният съд постановява г-н Radu да бъде пуснат на свобода, като му определя превантивна мярка, ограничаваща правото му на свободно придвижване, а именно забрана да напуска общината, в която пребивава — град Бакъу, без да информира съда, и му налага редица задължения.

19 В съдебното заседание на 22 февруари 2011 г. пред Curtea de Apel de Constanța г-н Radu се противопоставя на изпълнението на издадените срещу него европейски заповеди за арест. Той изтъква в това отношение, най-напред, че към датата на приемането на Рамково решение 2002/584 нито основните права, залегнали в ЕКПЧ, нито правата, съдържащи се в Хартата, не са били изрично включени в Учредителните договори на Съюза. Впрочем по силата на член 6 ДЕС разпоредбите на Хартата и на ЕКПЧ станали разпоредби на първичното право на Съюза и следователно Рамково решение 2002/584 трябвало занапред да се тълкува и прилага в съответствие с Хартата и с ЕКПЧ. На следващо място, г-н M. Radu подчертава, че това рамково решение не е приложено последователно от държавите членки. По-специално германското законодателство, с което е транспонирано посоченото рамково решение, било обявено за противоконституционно и невалидно от Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд) в негово решение от 18 юли 2005 г., преди да бъде приет нов закон. Впрочем изпълнението на европейска заповед за арест било обусловено от условие за реципрочност. На последно място, г-н Radu поддържа, че съдебните органи на изпълняващата държава членка трябва да проверят дали в издаващата държава членка се спазват основните права, гарантирани от Хартата и от ЕКПЧ. Ако случаят не е такъв, тези органи имали основание да откажат изпълнението на съответната европейска заповед за арест, въпреки че това основание за неизпълнение не е изрично предвидено в Рамково решение 2002/584.

20 При тези условия Curtea de Apel Constanța решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Представляват ли разпоредбите на член 5, параграф 1 от [ЕКПЧ] и на член 6 [от Хартата] във връзка с членове 48 и 52 от [последната], както и във връзка с член 5, параграфи 3 и 4 и член 6, параграфи 2 и 3 от [ЕКПЧ] разпоредби на първичното […] право [на Съюза], съдържащи се в Учредителните договори?

2) Представлява ли действието на компетентния съдебен орган на държавата, изпълняваща европейска заповед за арест, състоящо се в лишаване от свобода и в принудително предаване без съгласието на лицето, по отношение на което е издадена европейската заповед за арест (издирваното лице, чието задържане и предаване е поискано), намеса от страна на изпълняващата заповедта държава в правото на лична свобода на издирваното лице, прогласено от правото на Съюза по силата на член 6 ДЕС във връзка с член 5, параграф 1 от [ЕКПЧ] и по силата на член 6 [от Хартата] във връзка с членове 48 и 52 от [последната], както и във връзка с член 5, параграфи 3 и 4 и член 6, параграфи 2 и 3 от [ЕКПЧ]?

3) Трябва ли намесата на държавата, изпълняваща европейска заповед за арест, в правата и гаранциите, предвидени в член 5, параграф 1 от [ЕКПЧ] и в член 6 [от Хартата] във връзка с членове 48 и 52 от [последната], както и във връзка с член 5, параграфи 3 и 4 и член 6, параграфи 2 и 3 от [ЕКПЧ], да отговаря на изискването за необходимост в едно демократично общество и за пропорционалност по отношение на конкретно преследваната цел?

4) Може ли компетентният съдебен орган на държавата, изпълняваща европейска заповед за арест, да отхвърли искането за предаване, без да наруши задълженията, установени в Учредителните договори и в другите разпоредби на [...] право[то на ЕС], поради факта че не са изпълнени кумулативно необходимите условия, установени в член 5, параграф 1 от [ЕКПЧ] и в член 6 [от Хартата], във връзка с членове 48 и 52 от [последната], както и във връзка с член 5, параграфи 3 и 4 и член 6, параграфи 2 и 3 от [ЕКПЧ]?

5) Може ли компетентният съдебен орган на държавата, изпълняваща европейска заповед за арест, да отхвърли искането за предаване, без да наруши задълженията, установени в Учредителните договори и в другите разпоредби на [...] право[то на Съюза], поради липсващо или непълно транспониране или поради неправилно транспониране (в смисъл на неспазване на условието за реципрочност) на [Рамково решение 2002/584] от страна на държавата, издаваща европейската заповед за арест?

6) Противоречат ли разпоредбите на член 5, параграф 1 от [ЕКПЧ] и на член 6 [от Хартата], във връзка с членове 48 и 52 от [последната], както и във връзка с член 5, параграфи 3 и 4 и член 6, параграфи 2 и 3 от [ЕКПЧ], към които препраща член 6 ДЕС, на националното право на държавата — членка на Европейския съюз, Румъния, по-специално на дял III от Закон № 302/2004, и дали [Рамково решение 2002/584] е транспонирано правилно от тези норми?“.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

21 Австрийското и румънското правителство, както и Комисията, изтъкват, че настоящото преюдициално запитване е недопустимо, с мотива че в акта за преюдициално запитване не се посочват причините, поради които тълкуването на разпоредбите на правото на Съюза и на Хартата, посочени в отправените въпроси, е необходимо за разрешаването на спора. Така тези въпроси били абстрактни и имали за цел получаване на теоретично тълкуване на правото на Съюза. По-конкретно тези заинтересовани страни, чието мнение по този въпрос се споделя и от германското правителство, считат, че от акта за преюдициално запитване не става ясно какво е подтикнало сезираната със спора по главното производство юрисдикция да предвиди да откаже изпълнението на спорните европейски заповеди за арест поради нарушение на основните права на заинтересованото лице, нито, следователно, до каква степен изпълнението на тези заповеди за арест би поставило в опасност тези права.

22 Следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (Решение от 22 юни 2010 г. по дело Melki и Abdeli, C-188/10 и C-189/10, Сборник, стр. I-5667, точка 27 и цитираната съдебна практика).

23 В случая с първите си четири въпроса, както и с шестия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи има ли право да провери дали издаването на европейска заповед за арест е в съответствие с основните права с оглед да откаже, ако е необходимо, нейното

изпълнение, независимо че такова основание за неизпълнение не е предвидено нито от Рамково решение 2002/584, нито от националното законодателство, с което това решение е транспонирано. С петия си въпрос запитващата юрисдикция цели да се определи и дали такъв отказ е възможен, когато това рамково решение не е било транспонирано в издаващата държава членка.

24 В самото начало следва да се посочи, че този пети въпрос е хипотетичен. Всъщност самото издаване на спорните европейски заповеди за арест е достатъчно да докаже, че както потвърждава германското правителство в съдебното заседание, Рамково решение 2002/584 действително е било транспонирано от Федерална република Германия към момента на издаването на заповедите за арест. Този въпрос следователно е недопустим.

25 Що се отнася до другите въпроси, следва да се констатира, че те са свързани по-специално с тълкуването на Рамково решение 2002/584, както и на някои разпоредби от Хартата в рамките на конкретен спор, отнасящ се до изпълнението на няколко европейски заповеди за арест, издадени от германските органи с цел провеждане на наказателно преследване срещу г-н Radu.

26 Освен това относно твърдяното нарушение на основните права на г-н Radu се установява, че в рамките на главното наказателно производство той поддържа, за да се противопостави на своето предаване, че разпоредбите на Рамково решение 2002/584 лишават румънските изпълняващи органи от възможността да проверят дали правото на справедлив процес, правото на презумпцията за невиновност и правото на свобода, които той черпи от Хартата и от ЕКПЧ, са били спазени, докато спорните европейски заповеди за арест са били издадени, без той да е бил призован и без да е имал възможност да ангажира адвокат или да представи защитата си. Г-н Radu по-същество повтаря същите твърдения в съдебното заседание пред Съда в рамките на настоящото производство.

27 При тези условия следва да се приеме, че първите четири въпроса и шестият въпрос са допустими.

По съществото на спора

28 Както следва от точка 16 от настоящото решение, преюдициалното запитване се отнася до изпълнението на европейски заповеди за арест, издадени с цел не да се изпълни присъда за лишаване от свобода, а да се проведе наказателно преследване.

29 Съгласно предоставените на Съда данни, както са посочени в точка 26 от настоящото решение, изглежда, че в спора по главното производство издирваното лице, г-н Radu, изтъква, за да се противопостави на своето предаване, че европейските заповеди за арест са били издадени, без преди това той да е бил изслушан от издаващите съдебни органи в нарушение на членове 47 и 48 от Хартата, както и на член 6 от ЕКПЧ.

30 Несъмнено във въпросите си запитващата юрисдикция се позовава и на член 6 от Хартата, и на член 5 от ЕКПЧ. Актът за преюдициално запитване обаче не съдържа никакво обяснение в това отношение. От приложените към акта за преюдициално запитване документи най-много следва, че пред запитващата юрисдикция г-н Radu поддържа, че последната трябва да откаже да изпълни европейските заповеди за арест „с които [той] е бил лишен от свобода“, щом като са били издадени в нарушение на неговото право на защита. Така тези доводи на г-н Radu относно твърдяното нарушение на член 6 от Хартата и на член 5 от ЕКПЧ в издаващата държава членка се смесват с доводите му, отнасящи се до нарушението на неговото право на защита в тази държава членка.

31 Поради това трябва да се приеме, че с първите си четири въпроса, както и с шестия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Рамково решение 2002/584, разглеждано в светлината на членове 47 и 48 от Хартата, както и на член 6 от ЕКПЧ, трябва да се тълкува в смисъл, че изпълняващите съдебни органи могат да откажат да изпълнят европейска заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване, с мотива че издаващите съдебни органи не са изслушали издирваното лице преди издаването на тази заповед за арест.

32 В това отношение следва най-напред да се констатира, че правото на изслушване, гарантирано от член 6 от ЕКПЧ и споменато от запитващата юрисдикция в нейните въпроси, днес е прогласено от членове 47 и 48 от Хартата. Поради това позоваване следва да се извършва на тези разпоредби от Хартата (вж. в този смисъл Решение от 6 ноември 2012 г. по дело Otis и др., C-199/11, все още непубликувано в Сборника, точки 46 и 47 и цитираната съдебна практика).

33 Освен това следва да се припомни, че както е видно от член 1, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2002/584, както и от съображения 5 и 7 от него, това рамково решение има за цел да замести многостранната система на екстрадиция между държавите членки със система за предаване между съдебните органи на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване, като тази система е основана на принципа на взаимно признаване (вж. Решение от 5 септември 2012 г. по дело Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, все още непубликувано в Сборника, точка 28 и цитираната съдебна практика).

34 В този смисъл Рамково решение 2002/584 има за цел, чрез въвеждането на нова опростена и по-ефикасна процедура за предаване на осъдени или заподозрени в извършването на нарушения на наказателното право лица, да улесни и ускори съдебното сътрудничество, за да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки (вж. в този смисъл Решение от 28 юни 2012 г. по дело West, C-192/12 PPU, все още непубликувано в Сборника, точка 53 и цитираната съдебна практика).

35 По силата на член 1, параграф 2 от Рамково решение 2002/584 държавите членки по принцип са длъжни да дадат ход на европейска заповед за арест.

36 Всъщност, както Съдът вече е постановил, съгласно разпоредбите на Рамково решение 2002/584 държавите членки могат да откажат изпълнението на такава заповед само в случаите по член 3 от него, при които не се допуска изпълнение, както и в случаите, при които изпълнението може да бъде отказано, изброени в членове 4 и 4а от същото (вж. в този смисъл Решение от 1 декември 2008 г. по дело Leymann и Pustovarov, C-388/08 PPU, Сборник, стр. I-8983, точка 51 и Решение от 16 ноември 2010 г. по дело Mantello, C-261/09, Сборник, стр. I-11477, точка 37). Освен това изпълняващият съдебен орган може да обвърже изпълнението на европейска заповед за арест само с условията, определени в член 5 от посоченото рамково решение.

37 Наистина по силата на член 4а от Рамково решение 2002/584 нарушението на правото на защита в хода на съдебния процес, вследствие на който е постановена задочна присъда, може при определени условия да представлява основание за неизпълнение на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода.

38 За сметка на това обстоятелството, че европейската заповед за арест е била издадена с цел провеждане на наказателно преследване, без издирваното лице да е било изслушано от издаващите съдебни органи, не се включва в основанията за неизпълнение на такава заповед, предвидени от разпоредбите на Рамково решение 2002/584.

39 Обратно на поддържаното от г-н Radu, спазването на членове 47 и 48 от Хартата не изисква съдебен орган на държава членка да може да откаже изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване, с мотива че издирваното лице не е било изслушано от издаващите съдебни органи преди издаването на тази заповед за арест.

40 Трябва да се посочи, че наличието на задължение за издаващите съдебни органи да изслушат издирваното лице преди издаването на такава европейска заповед за арест, неизбежно би провалило самата система за предаване, предвидена от Рамково решение 2002/594, и следователно осъществяването на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, след като, по-специално с цел да се осуети бягството на съответното лице, такава заповед за арест трябва да има определен изненадващ ефект.

41 Във всеки случай европейският законодател е гарантирал спазването на правото на изслушване в изпълняващата държава членка, по начин че да не засегне ефективността на механизма на европейската заповед за арест.

42 Така от членове 8 и 15 от Рамково решение 2002/584 следва, че преди да вземе решение за предаване на издирваното лице с цел провеждане на наказателно преследване, изпълняващият съдебен орган трябва да упражни определен контрол върху европейската заповед за арест. Освен това в член 13 от това рамково решение се предвижда, че издирваното лице има право на защитник, когато даде съгласие за своето предаване и евентуално се откаже от специалното правило. От друга страна, по силата на членове 14 и 19 от Рамково решение 2002/584 издирваното лице, когато не даде съгласие за своето предаване и за него е издадена европейска заповед за арест с цел провеждане на наказателно преследване, разполага с право да бъде изслушано от изпълняващия съдебен орган при условия, определени по взаимно съгласие с издаващия съдебен орган.

43 Предвид гореизложеното на първите четири въпроса и на шестия въпрос следва да се отговори, че Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че изпълняващите съдебни органи не могат да откажат да изпълнят европейска заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване, с мотива че издирваното лице не е било изслушано в издаващата държава членка преди издаването на тази заповед за арест.

По съдебните разноски

44 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че изпълняващите съдебни органи не могат да откажат да изпълнят европейска заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване, с мотива че издирваното лице не е било изслушано в издаващата държава членка преди издаването на тази заповед за арест.

Подписи